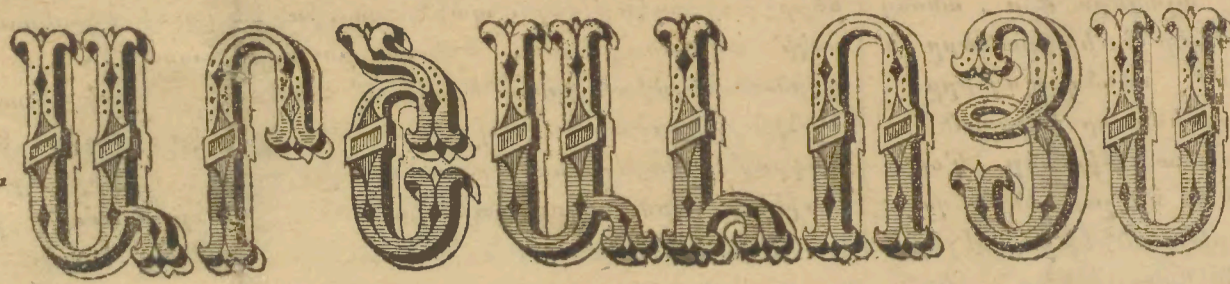

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՈՐԻՆ
 Ե. ԹՈՐՈՏՅԱՆ
 Նամակ կամ սր կե է
 գրութիւն պէտք է ուղղել առ
 Տեղիւն ԱՐՇԱՒՈՅՍ քաղաքի
 ԳԱԶԻՐԷ (Եգիպտոս)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՒ ՉԱՐԱՐ	
Տարեկան ոչո դանկե	60
Վեցամսեայ	35
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՈՐԵՐ	
Տարեկան	20
Վեցամսեայ	12

E. TOROSSIAN
 Direc.-propr. du journal armenien
 ARCHALOUYCE
 LE CAIRE (EGYPTE)

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԵՔՆԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆՆԻԿ
 Եւ թղթատարի ծախքը
 Խոնարարութեան վրայ է :

Խոնարարութեան ուղղուած
 գրութիւնք ևս չ'են տրուիր

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՔ
 Կանխիկ վճարելի են

ՊԱՅՏՈՆԱԿԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԱՂԷՔՍԱՆԻՐԻՈՅ

—*—

Թաղ . Խորհրդոյ Փոխ-Ատենապետ Վր-
 սեմ . Կարապետ Պէյ Րէիզեան, փափաքելով
 որ Աղէքսանդրիոյ Հայ հասարակութիւնը օ-
 ըրն օրին ճշգրիտ տեղեկութիւններ ունե-
 նայ Թաղ . Խորհրդոյ գործառնութեանց մա-
 սին ու միանգամ ընդ միշտ վերջ մը գըր-
 ուի կրոյցներէ յառաջ եկած անճշգրութիւն-
 ներու կամ խեղաթիւրումներու իր պաշ-
 տօնակցաց համահաճ հաւանութեամբ սրտ-
 շեց յետ այսօրիկ Խորհրդոյ բոլոր կարեւոր
 որոշումները հանրութեան զեկուցանել Մա-
 մուլի միջոցաւ :

Թաղ . Խորհրդոյ վարչական տնօրինու-
 թիւններէն զատ , Ժողովուրդին պիտի հա-
 զրդուին նաև մանրամասն տեղեկութիւն-
 ներ ելնական գործողութեանց ու կացու-
 թեան մասին :

Թաղ . Խորհուրդը իր բոլոր պաշտօնա-
 կան զեկուցանելով պիտի հրատարակէ միմիայն
 ԱՐՇԱՒՈՅՍ լրագրին մէջ :

Հրամանաւ Փոխ-Ատենապետի
 Դաւանապետ Թաղ . Խորհրդոյ
 ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՄԱՂԱՔԻԱ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ
 ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՈՂՈՐԾՈՒԹԵԱՄԲ ԿՈՏԱՐՏՈՅ ԱՐԲԵ-
 ՊԵՍՏԱՊՈՍ ԿՈՏԱՆԳՆՈՒԳՈՒԳՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
 ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀԱՅՈՑ ՓՈՒՐԳԵՐՈՅ :

Սիրեցեալ որդոց մերոց , ուսումնասիր եւ
 կրթասիր ազգայնոց որ ի Մաքրապաղատիս
 եւ ի զաւառս եւ աւսախոյ , որդոյն եւ սէր
 եւ օրհնութիւն Աստուծային :

Քսանէհինգամեակ մը կը բոլորի ի մօ-
 աոյ , սկսելով 1876 հոկա . 1 թուականէն ,
 յորում Արժանայարգ և Արգիւնաւոր Ու-
 սումնականն և Ուսուցիչն Ռէթէոս Պէրպէր-
 եան օրինաւոր արժանութեամբ ձեռնարկեց
 ազգային ուսումնարան մը բանալ Հայազգի
 մանկուոյն առջև : Պէրպէրեան վարժարանը
 անընդհատ շարունակեց անտի և այսր՝ միջ-
 նակարգ կամ երկրորդակարգ կոչուած վար-
 ժարանաց գրագիտական և լեզուագիտական
 և գիտական ամբողջ ծրագրով , վկայեալ
 շրջանաւարտներ ընծայեց հարեւրեակ ու

կէս , կրթութիւն առած աշակերտներ հա-
 նեց իբր երեք հարիւրեակ , ուսմանց ճաշա-
 կը տուաւ շատ ևս պատանիներու , առողջ
 սկզբունքներ ներշնչեց իւր դաստիարակե-
 լոց , ուղիղ բարոյականով զարգացոյց իւր
 աշակերտները , կենցաղական ասպարէզին
 համար կրթեց իւր սաները . օգտակար ան-
 հատներ պատրաստեց ամեն դասակարգէ ,
 Ազգին պիտանի՝ Եկեղեցւոյն սիրելի և Տէ-
 րութեան հաւատարիմ զաւակներ , պատուը-
 ուեցաւ իւր աշակերտաց վկայեալ պատուա-
 ւորութեամբ , վարձատրուեցաւ հանրութեան
 անկեղծ գոհունակութեամբ :

Պէրպէրեան վարժարանի հիմնադիր ու
 վարիչ և ուսուցչապետը այդ ամենը կատա-
 րեց անձնական ջանից և անհատական աշ-
 խատութեան և գերազանց ճիգերու շնոր-
 հիւ , ինքն իրեն հովանաւոր , ինքն իրեն
 պաշտպան , իւր զօրութիւնն եղաւ իւր ու-
 ղիղ և անկեղծ փութալան և տոկուն և ար-
 գիւնաւոր գործունէութիւնը , որով համակ-
 րութիւն և վստահութիւն գրաւեց , և ամեն
 կողմէ և ամեն դասակարգէ աշակերտներ
 ունեցաւ :

Մեր ազգին մէջ լաւ ձեռնարկներ յա-
 ճախ երեցած են , այլ յաջողութիւններ և
 տեղողութիւններ ցանցաւ , որով իր տեսա-
 կին մէջ նշանաւոր կը ներկայանայ քսանէ-
 հինգ տարի միշտ զարգացուն ընթացքով
 շարունակուած վարժարան մը , որ չ'ունի մե-
 ծագումար կտակներու նախանձելի և ան-
 վկանդ յենարանը :

Այդ երեւոյթն է որ երախտապարտ ըլ-
 գացմամբ և գեղեցիկ խորհրդով փափաքե-
 ցաւ յիշատակել Պէրպէրեան Սանուց ընտիր
 խումբ մը , և իւր այդ խորհուրդը առաջար-
 կեց մեզ , որ և Ազգային Վարչութեան և
 մեր ալ տեսութեամբ իրաւացի և գովանի
 դատուեցաւ : Ռէթէոս Պէրպէրեան էֆէնտին
 իւր վարժարանին վրայ ցոյց տուած ար-
 գիւնքներէն դուրս ալ , բոլորին յարգն ու
 համակրանքը գրաւած է իւր ուսուցչական
 աշխատութեամբ , գրագիտական տաղանդով ,
 իմաստասիրական հրատարակութիւններով ,
 ընտիր երկասիրութիւններով , Ուսումնական
 Խորհրդոյ երկարատե պաշտօնավարու-
 թեամբ , վարչական պաշտօններու մասնակ-
 ցութեամբ և ազգային դաստիարակութեան
 կանոնաւորման և զարգացման տուած կազ-
 մակերպութեամբ :

Յատուկ Մանսխումբ մը՝ Պէրպէրեան
 աչնիւ Սաներէ կազմուած , մեր նախագա-
 հութեամբ ձեռնարկած է կարգադրել քը-
 սանէհինգամեակին լրման վայելուչ յիշա-
 տակութիւնը առաջիկայ Հոկա . ի սկիզբը :

Անոր գլխաւոր գիտունն է ամբարիտ ցոյցեր
 ընծայել բազմաշխատ Անձին , որ իւր ար-
 գիւնքները ընդարձակելու և ապահովելու
 միջոցներ ընձեռէ նմին , որք ստուգիւ անոր
 աչքին ամենէն ընտիր նուէրը և անոր սըր-
 տին ամենէն մօտ ընծան կը կազմեն : Իւս-
 կիւտարի վարժարանը , որ այդչափ տարինն-
 րէ հետէ Պէրպէրեան Հիմնադրին գործու-
 նէութեան ասպարէզը և նուիրական վայրը
 եղած է , վարձու ընկուածիւնն սեփական
 ստացութիւն եղաւ , այլ շինուածը հին է և
 անձուկ , և անոր նորոգութիւնն ու ընդար-
 ձակութիւնը պիտի տան անշուշտ Պէրպէր-
 եան ձեռակերտին նորոգեալ և ընդարձակ-
 եալ կեանք մը , և իբր անմիջական հետե-
 ւանք՝ տեղողութեան և ապահովութեան ե-
 րախաւարութիւն , և ասոր ալ արգիւնք՝ ազ-
 գին և ազգային մանկուոյն զգալի և անու-
 բանալի օգուտ :

Կը հրաւիրուին սերնն Պէրպէրեան վար-
 ժարանի երախտաւորեալ սաներ , Պէրպէր-
 եան հաստատութեան շնորհապարտ ծնող-
 ներ , և Պէրպէրեանի արժանեաց գնահատող
 ազգայիններ , այդ կերպով և այդ նպատա-
 կով արտայայտել իրենց զգացումները ,
 հաւաստել իրենց իրաւունք և քաջալերել ար-
 գիւնաւոր գործիչ մը : Սովորական եղող զա-
 նազան առարկաներու ընծայարբութեան
 կը նախագատուի այս անգամ ուղղակի գը-
 րամական նուիրագրութիւնը , որ միջոց պի-
 տի ընծայէ ընդարձակել ազգօգուտ հաստա-
 տութիւն մը և ապահովել կարեւոր ձեռ-
 նարկ մը և ցուցնել թէ Ազգը գիտէ պատ-
 ուել արժանաւոր անհատներ , գիտէ քաջա-
 լերել արժանաւոր ձեռնարկներ , գիտէ ա-
 պահովել արժանաւոր հաստատութիւններ
 և բարեոյն ու օգտակարին ընծայել իւր նը-
 պատան ու ձեռնաուսութիւնը : Մենք ալ
 պատրաստ եմք միջնորդ լինիլ և հսկել
 այսպիսի գեղեցիկ նպատակի մը իրականաց-
 ման , ստանալ և հասցնել բոլոր բարեսէր
 ազգայնոց նպատաները , որք պէտք է օր ա-
 ուալ հաւաքուին , որպէսզի հնար լինի մը-
 տագրեալ նորոգութեանց և ընդարձակու-
 թեանց ձեռք պահել և ժամանակին հաս-
 ցնել որոշեալ միակ ու մեծ նուէրը , որ իւր
 նշանակութեամբ և ազգիւնաւորութեամբ
 յարմարեալ ոյն և տեղողոյն կոթողը պիտի
 ըլլայ Ռէթէոս Պէրպէրեանի պատուոյն :

Վստահ եմք որ ճշմարիտ արդեանց
 հանդէպ արտայայտուող երախտապարտ և
 գնահատող զգացումներ , իրենց պայծառ և
 իրական նշանը պիտի սենեան : Կ'օրհնեմք
 արտաբուղիս մազլմանք Պէրպէրեան վարժա-
 րանի հաստատութիւնը , բազմարգիւն հիմնա-

գիրը, բազմաշառ սուսցիւնները, նախկին սաները, այժմեան աշակերտները, անոնց պարտաւորները, բարեհալի նախապատերազմային և բարեհալի օգտակար օգտակարները, կ'օրհնենք և կը մաղթենք որ անասան մընան օգտակար հաստատութիւններ, կ'օրհնենք և կը մաղթենք որ շատնան և զարգանան ազգային կրթարաններ, վայելելով բովանդակ ազգին համակրութիւնը և ձեռնառութիւնը, վայելելով Բարձրագոյն Աստուծոյ Երկնային խնամոց անսպառ գանձերը:

Ողջ լինել մաղթելով Ձեզ ամենեցուն, Ողբակի սիրեցեալք և օրհնեալք ի Տեառնէ:

ՊԱՏՐԻԱՐԻ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ՄԱՆՍԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍՈՍ

Տաւա ի Պատրիարքարանես յաւիտ 1901 յ12 Մարտի ընդ 182 հաւատար կոնքաւայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՊԱՆՏՈՆԱԿԱՆ)

Ազգաւորից հայոց թաղ. Խորհուրդը Մայիս 31 ին ի նիստ գումարեցաւ անկախութեամբ Վսեմ. Պօղոս բաշա նուպարի, օրակարգ սենեակով նոր կալուածի մը շինութիւնը եկեղեցիի հոգին վրայ: Յատուկ հրահրով ներկայ էր նաև ճարտարագէտ-երկրաչափ Միքայէլ պէյ Բէրլեան:

Թաղ. Խորհուրդը ամեն տեսակէտով յարմար նկատած էր կալուածին շինութիւնը կապալով յանձնառու-ճարտարագէտի մը յանձնել և այս առիթով Վսեմ. Առնիստ պետ բաշային մատուցուած էին երեք տարբեր ծրագիրներ Պ. Պ. Բարսաքէֆա-Միքայէլ պէյ, Մերամէթեանի և Կմիլ Տիամանտի կողմէ, Առաջին ծրագրին համեմատ շինութեան իւրաքանչիւր քառակուսի մէթրօին

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ANCH' IO SON UOMO (ԵՍ ԱՆ ՄԱՐԴ ԵՍ) (12)

Հայկական յեղափոխութիւնը լիակատար քրտած էր Պէճեթ պէյը, որ համոզուած էր թէ ոչ կամ կանուխ եւրոպական տէրութիւնները պիտի միջամտին անմոռանալի դոս մը տալու համար կատարելներուն, մտնկասպաններուն, Եւթէն. ժամանակ անցնելով պատճառելու համար զուր մտաւորութ մնալու ստուգութեան փոխուցաւ, բայց և այնպէս սիրով պիտի ողջագործէր որ և է « կեանք » մը, կ'իժ սա իրեն տեսէթ թէ անհատաներու մէկ տէրութիւնը իր բարձր պաշտպանութեան առկ կ'առնէր Պէճեթ պէյին թէ՛ անձը և թէ՛ կալուածները:

Հոտ էր այս պաշտօնակալին տկար կողմը. անձը և ստացուածքը. ասոնք էին իր հայրենասիրութեան սանձանները: Երբ միանգամ տպահով ըլլար թէ անձնապէս կամ նիւթապէս կորուստ մը չպիտի ունենար, թերևս ինք պիտի առաջնորդէր իր զինեալ լուսնիները մինչև հիւսիստաններուն ննջատեանակը... Բայց ծովը հոն էր, և ոչ մի զբաղման պէտք չ'ունէր ինչպէս կ'ընէր Լորտ Սօլպորի — Արարատ լեռան գագաթը բարձրանալու: Ս. քաղաքը ոմբակոծելու և վրդ Պէճեթ պէյի տունները հիմնադատել և զինքը շլթաշակապ ընելու համար:

11 սոկի ծախք կը հաշուուէր՝ անաստաղները փայտաշէն ըլլալու պայմանաւ, իսկ 12 սոկի՝ անաստաղներուն երկաթ բաթթէլ գործածուելով: Երկրորդ ծրագրով՝ 9 1/4 — 10 1/4 սոկի: Իսկ Պ. Կմիլ Տիամանտի ծրագրով՝ միայն 8 սոկի, անաստաղներուն բաթթէլ գործածելու պայմանաւ:

Այս պայմաններով Պ. Տիամանտի առաջարկած գիրը ամենէն նպատուարը կը հանդիսանար և սա՛ ըստուրիկ առաւելութիւնն ալ ունէր որ 2394 քառակուսի մէթրօ տարածութեան մը վրայ ամենէն շատ թուով բնակարաններ շինելու կարելիութիւն կ'ընծայէր, մինչդեռ միւս խնդրարկներու ծրագիրներով աւելի մեծ տարածութեամբ հող կը պահանջուէր նոյնքան թուով բնակարաններու կառուցման համար:

Վսեմ. Առնիստ պետ բաշայի ժողովոյ անգամայն ըստարեց Պ. Տիամանտի ծրագրին արհեստական մասերը: Ենթադր 52 մէթրօ ճակատ և 46 մէթրօ խորութիւն պիտի ունենար: Բացի ստորնայարկէն, երեք յարկէն պիտի բաղկանար, իւրաքանչիւր յարկի վրայ ասանկովից բնակարանով, իսկ ստորնայարկը պիտի յատկացուէր որոշ թուով խոնովներու շինութեան: Այն պարագային երբ ստորնայարկին վրայ ալ, փոխանակ խոնովի, բնակարաններ կառուցուէին, շինութեան ծախքը իւրաքանչիւր քառակուսի մէթրօի վրայ կէս սոկի պիտի աւելնար:

Ժողովը արուած բացատրութիւնները ընկէ և ծրագրին արհեստական մասին վրայ Միքայէլ պէյ Բէրլեանի ինչ ինչ գիտական գիտաբանութիւնները նկատառութեան առնելէ յետոյ, որոշեց Պ. Տիամանտի յանձնել նոր կալուածին շինութիւնը, պայմանաւ որ բաւարարայրկին վրայ ևս կէս սոկի յաւելուածական ծախքով բնակարաններ կառուցուին փոխանակ խոնովի, և շինքի գծագրութեան մէջ Միքայէլ պէյ Բէրլեանի առաջարկած բարեփոխումները ներմուծուին:

Նոր կալուածը պիտի բաղկանայ այս կերպով վաթսուս և չորս բնակարանէ:

Հետեւաբար մեծ գրուածութեամբ կը քալէր, և անձայն անշուշտ թալլելու և կողպանելու անհաւաստ կը նախադասէր հրացաններու ճարձարներին յաշտուածներու հանդէսին:

Այս անսահ շահատակութեանց ապագայը բայց էր իր առջև: Տաննակ մը նախնական փորձերէ կտրել, որոնք յաջողութեամբ պրակտիկ և իրեն թէ՛ հայրենասիրութեամբ և թէ՛ կրօնասիրութեամբ իր անվիճելի տարացոյցներ ծառայած էին, հիմա Արդար արդար վրայ նետած էր կարծիք: Իրաւ, մարդը փախած էր, բայց անչառ օձիքը ձեռք պիտի անցնէր քիչ օրէն, վասնորի սպասմանակապէս անդիպացած էր որ քաղաքին զուր և անձի էր: Ընթացումս իրաւունք ունէր: Պէճեթ պէյ կը հայածէր յիշեալ հայ ջոշը. ո՛չ իրր յեղափոխական կամ որ և է սկզբունքի տէր անհատ մը, այլ պարզապէս իրր ունեւոր, ինչպէս որ սովորաբար կ'ըլլան անանկացիակներ, որոնց անանկութեան ոչ ոք հաւատացած է: Եւ որովհետեւ այդ անանկը փկտպուելու դժուարակութիւն կը զուգնէր պէտք էր որ կրկնապատիկ, եռապատիկ վճարէր իր այդ յանջանքին թողութիւն գործելու համար:

— Ինչո՞ք, յիմար, տպուէ՞ր — կ'ըսէր իրեն Պէճեթ պէյ, կէս գրչնրին մօտ, իր հայկական տան գրասենեակին մէջ առանձնացած — Ինչո՞ք, յիմար, տպուէ՞ր, փախչի՞լ, փոխանակ ուղղակի ինձի գալով իմ սիրտս համեցնելու... Իմայ ինչ պիտի ընէ... պիտի ստիպուի նախ զիս գահացնել, յետոյ Վալին՝ որ անոր անհետացումը կը վերադարձնէ յեղափոխական ամենագլխաւոր գաղափարներուն: Վալին կտրուի ալ դատաւորը:

րանք տարեկան տանուան երկու հարար սոկի եկամուտ կ'ապահովէն թաղային սրահ տակին:

Իսկ շինութեան տարողական ծախքը կը յանդի 1,980,415 եգիպտ. դրուշի:

Որոշուեցաւ խնամեալ պայմանագիր մը պատրաստել ընդ մէջ Պ. Տիամանտի և Թաղ. Խորհուրդին, և որտ գիտական մասին խնամարարութիւնը յանձնուեցաւ Միքայէլ պէյ Բէրլեանի, իսկ դատական մասինը՝ Արթին պէյ Բէրլեանի:

Ժողովը շինութեան վրայ ազգին կողմէն մնայուն հօկող նշանակեց ճարտարապետ Տիար Պօղոս Խաղբընանը:

Ժողովը իր 22 Թունիսի նիստին մէջ վաւերացուց Պ. Տիամանտի հետ փոխանակուած պայմանագիրը որ կը բաղկանայ 41 յօդուածներէ: Պայմանագրին արհեստական մասը մի առ մի կը ճշգրէ շինքին ճարտարապետական պայմանները իրենց ամենէն աննշան մանրամասնութեան մէջ անդամ, սկիզբ թողով գիտաւորին և առաջը առնելով ս' և է ապագայ թիւրիմացութեան կամ վէճի: Իսկ դատական մասը մի առ մի կը թուէ այն ամեն պարտականութիւնները որոնք կը ծանրանան կոսպառուելին վրայ իր յանձնարարութեան ճշգրիտ գործադրութեան համար:

Թաղ. Խորհուրդը բոս վերոյիշեալ պայմանագրին ո՛չ մէկ կանխավճար պարտաւոր է ընել կապալառուին: Վճարմանը պիտի կատարուին իւրաքանչիւր ամսոյ վերջը, շինուած գործին արժեքին համեմատ:

Մայր Խորհուրդը իրաւունք պիտի ունենայ շինութիւնը անմիջապէս դադարեցնել երբ կապալառուն իր յանձնարարութիւնները ճշգրիտ չի գործադրեր ու պիտի կրնայ ուրիշ ճարտարապետի մը յանձնել զայն, առանց ո՛ր և է օտարացի վճարելու հարկին մէջ գտնուելու նախորդ ճարտարապետին:

Մ' և է անհամաձայնութեան պարագա-

գովիները, առաջին քարտուղարը, թարգմանը ևւն. ևւն. որ մէկին ըստ... Ենթե իշխան Հայոց Արդար տանքին, յիշ այս վիճակի մէջ պիտի տեսնէ... Բայց ո՛ր կրնայ գացած ըլլալ անկարելի է որ քաղաքին գուր կըստ ըլլայ... Բաղարին մէջն է, ասոր սարակոյտ չ'կայ, բայց որ ստանալին ծախք մտիկ է... Եթէ Առեկաս մինչև վաղն առաւ. համարիչ տեղեկութիւն մը չ'ընէր պիտի կատարի... վալին ալ պիտի կատարէ... Առեկաս պէն կատարէ վեր է. նա քունի քանի անգամներ գործով հնաստամ է իր հաւատարմութիւնը... դադարեցնելու, բանտարկեալներու խնդիրներու մէջ... Մինչև իսկ այդ ստանալութեան գիշերը, իմ մարդկու ճիշտ ծամանակին հասեր են, բայց այդ ծամանակ գուր... Առեկաս ինձի նախապէս իմացուց թոյլ գուրին զոյսութիւնը, բայց ևս մոռցայ... ինչ և իցէ, Կամբրութիւն...:

Եւ պաշտօնակալը նստաւ սեղանի մը առջև, որուն վրայ շարուած էին մի քանի ծածկադիր հեռագիրներ:

Կէս ժամ չ'անցած դուրը մեղմիկ բացուցաւ և մարդ մը ներս տարեցաւ: Դա Առեկաս էր:

- Ո՞ր ևս, պէ մարդ, գոչեց Պէճեթ պէյ:
- Եւ յետոյ աւելի ցած ձայնով,
- Դրան առջև մարդ չ'կայ հարցուց:
- Ձեր սպասուորը կայ, պատասխանեց Առեկաս կեֆնտի:
- Ի՞նչ կ'ընէ:
- Կը ընանայ:
- Անպիտանը, կեղիք դատ մը ամո՞ռս մարդուն:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ինն, ճարտարագիտոր պիտի ընդունի Միքայել պէյ Բէյի ղեկավարութիւնը, ու ինչէն այս երկրորդ իրաւարարութիւնը, ու ինչէն այս երկրորդ իրաւարարութիւնը, ու ինչէն այս երկրորդ իրաւարարութիւնը...

ԹԱՅՃԻԱՆ ՎԱՐՄԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐՏԷԶ

Ի Շարս Մոնեսմէս Աշի

Թիֆլիսի դեղատնիկի դիւանի փոխգլխի մեջ րիւ 7

Սոյն հաստատութեան մէջ կ'աւանդուին Մայրենի լեզու, Ծրաներէն, Կրօնագիտութիւն եւ ամեն գիտութեանց սկզբունք. Օրիորդաց համար ամեն անակ ձեռագործք:

Ծնողք գոհ պիտի մնան իրենց զաւակաց արուած մասնաւոր խնամքներէն. փափաքողք կրնան գիտիլ ի վարժարան ամեն օր 8-11, բացի կիւրակէէ:

2-4

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՄԻՅԷ ԷՃԻՐՄԻՆ

15 ՅՈՒՆԻՍ 1901

Table with 5 columns of numbers: 3238, 6360, 18689, 40400, 42227; 70207, 76658, 78043, 115012, 146832; 150557, 176394, 190067, 224704, 231889; 246744, 275359, 326814, 335511, 343827; 359301, 391198, 371673, 374705, 376309

- Ընդհանրապէս, պէյ, ճգնեցէր որ քնանայ:
-Ինչո՞ւ:
-Աւելի ազատ կը խօսինք:
-Լաւ. եւ հիմա առաջին հարցումն պատասխանին կ'սպասեմ:
-Ո՞ր հարցում:
-Ո՞ր կ'ապէ՛ մարդ:
-Ահաւասիկ պատասխանը. հոս եւ ամեն տեղ, այժմ եւ միշտ ձեր հրոմանին կազմ եւ պատրաստ:
-Ապրի՛ս. մտազը՞...:
-Տողարկին մէջ:
Վըզ պէյը ոտուով մը ըրաւ թիկնաթուին վրայ:
-Գրա՞ր, գոչեց:
-Պէ՛յ -- ըսաւ փոստաբանը -- կը մոռնանք որ գուրը մարդ կայ:
-Իրաւունք ունիս -- պատասխանեց Գայ-մաղամը ձայնն իջեցնելով -- ո՞ր գուար:
-Սկիզբէն պատմեմ, թէ վերջին մարդ միւսին:
-Սկիզբէն, Ղուկաս, սկիզբէն:
-Ձեր վստահութեան ինչպիսիքութեան հետեւելով աստուծոյ գործնալ գացի զքոյ՛ս՝ տիկին Արգարին քով խօսեցայ, ողջեցի, պաղատեցի, սպառնալիքներ ըրի, բայց ի գուր, անկարելի եղաւ ընդհին իօսք մը տանել: Յուսախաբուած եւ կրակ կարած՝ շուկայ իջայ խառնութիւնն այցելեցի. հանդիպածիս հետ յեղափոխական կ'ամ պահպանողական՝ եղայ. ձեր վստահութիւնը բամբասակար. կառավարութիւնը քննադատեցի, եւ բողոքական տղանք ինչպիսիք հանեցի, գա-

Մէք քէէն վերադարձին թօօրի մարքանայը մեռնող աւստրալիացի մը վրայէն 1500 Անգլ. սակինոց աւստրալիացի չէք մը կը գրանուի եւ Գալիթի կառավարութեան կը զբերուի: Բողոքիս ելեւմտական նախաբարութիւնը «Նէշնըլ պանք» ի կը գրէ այդ չէքը սրբէտի քննուի եւ որովհետեւ հաճի ինն ո՞վ ըլլալը անձածօթ մնացած էր՝ չէքին ներկայացուցած գաւաթը յանուն կառավարութեան գահնուի: Կ'երեւայ թէ Պանքան կը պատրաստուէր վճարել երբ աւստրալիացի պատուը նոյն միջոցին հոն գտնուելով, իրմէ կը խնդրուի որ անգամ մը զայն աչքէ անցնէ: Հիւպատոսը՝ յետ քննութեան՝ կը յայտարարէ սրայք 1500 սակինոց չէքը... երեք րուբլինոց թղթագրով մ'է պարզապէս և 1500 թուանշանը թուղթին կարգաթիւն է:

Նոյն «Նէշնըլ Պանք» ին արկղակալը պահ մը մոտակը առանց գացելու բացակայած և վերադարձին 1000 սակինոց տուրակի մը աներեւութացած ըլլալը ստուգած էր. Իրամասան բոլոր պաշտօնեաները հարցաքննուելէն ետքը կասկածելի երեցող Պերպիտի մը ձեռքով ձեռնարկուեցաւ:

Ի ԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջերս Լիմոսն, ածուրդի հանուեցաւ և հազար ֆրանքի ծախուեցաւ Աստուածաշունչ մը, որուն իսկական արժէքն կէս սակէ էր, բայց անոր այսպէս բարձր գին մը արուեւրուն պատճառը այն է եղեր որ Անգլիոյ Վիկթորիա թագուհին ձեռքը բռնած էր երբ Ալպերթ իշխանին հետ իր պտակադրութեան արարողութիւնը կը կատարուէր: Այդ քանակը «Խ Քոնրիթ Էմիցիան» հեռուէր մանրամասնութիւնները կատար Մշոյ մէջ տեղի ունեցող վերջին կատարածին նկատմամբ:

զափարի, համոզումի հազարուէկ ձեւերու մէջ մտայ ելայ մինչեւ իրիկուն, փախտականին վերայ տանող ամենագործը նոյն մը նշմարուաւ: Վերջապէս յողմած, գրեթէ վհուած, կենդանի մեռելէ կէս ժամ առաջ կը պարտէի ծովկերքը, սպասելով ներշնչում մը՝ որ չէր գար, երբ ոտքի ձայներ աննելով աւազներուն վրայ խրուած մտկոյցի մը մէջ մտայ:

Ինչո՞ւ այս զգուշութիւնը, Ղուկաս:
-Որովհետեւ, պէյ, այնպիսի ժամանակներու մէջ կ'ապրէիք, որ՝ գիշերները՝ ձովափը կամ փողոցներուն մէջ աւելի հաւանական է հանդիպել փախտականներու, զազատողը գողիկողներու, արբենուշա յեղափոխականներու եւ զաւսածաններու քան նշանածներու, սիրային ամուսնու կամ անմեղ ձեռմատներու: Ժամանակէ մ'ի վեր ես ինձի սկզբունք ըրած եմ կասկածիլ որ եւ է երկու անձերէ, որոնք՝ մտնուածնոց գիշերները՝ Կը թափառին աչքերէ հետեւ, ամայի վայրեր: Այնպիսի զազանիք մը կ'ունենան ընդհանրապէս, եւ ձեր վստահութիւնն ալ գիտէ որ միշտ օգտաշատ է ուրիշներուն գաղտնիքներուն տեղեկանալ, ինձի համար երջանկութիւն մ'է ասիկայ:

Ուրեմն, Ղուկաս, ըստ քու ըմբռնումիդ ձեր կրօնաւարները երջանիկ անձեր են:

Ի՞նչպէս:
-Անշուշտ, քանի որ խոստովանութեան շնորհիւ ամբողջ աշխարհին դադանիքներուն կը տեղեկանան:

Ա. ՊԱՆՍԱՆ

(Շարունակելի)

Յունիսի 30 ին իրիկունը Մշոյ մէջ Հայ մը մութ փողոցի մը անկիւնը կ'սպասէ և որտէն դաշտնահար կ'սպաննէ Շէրիֆ ազան որը մէկ քանի օր առաջ եօթը հայեր դատապարտելու առած և 200 հայեր ալ բանտարկած էր:

Մարդասպանը ինքն ալ պահնորդներու կողմէ կ'ապաննուի ֆիցհարտ անունի զընդակներով: Մարդասպանին գանակին վրայ «Հայ յեղափոխական Գօմիթէի» կնիքը գրքոյնուած էր: Սուր վրայ 600ի չափ քիւրտեր թուրք զինուորներու օգնութեամբ աւարի կ'առնէն: Մուշ քաղաքը և անոր շրջակայ գեղերէն տաներիւրը շարքելով և հրդեհելով: Գիւղերը աւերակներու կոյտերու վերածուեցան: Միայն Մոկուեք գիւղին մէջ 70է աւելի հայեր սպաննուեցան և անոնց գլուխները ցիցերու վրայ անցուցած յաղթանակով պտոցուցին:

Չոհրու թիւը հազարն եղած պէտք է ըլլայ: Ասկէ զատ 80 քիւրտերու ուրիշ խումբ մը Մշոյ բանտին դռները կատրելով ներս կը խուժեն և հոն բանտարկուած հայերէն քանի կ'սպաննեն տործանակի և գաշոյնի հարուածներով:

Հայերը մեծ բազմութեամբ կը գաղթին գաւառէն, հոն թողլով իրենց ստացուած քները:

ՎՐԻՊՍԿ

194 թիւ «Արշալոյս» ի ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆԻ ՆՅՐ վերնագրեալ յօդուածին առաջին սիւննալին 26րդ տողին մէջ «արքայադասներ» պէտք է կարդալ «Արքայադասներ» և «Տալու» վերնագրեալ յօդուածին երկրորդ էջին անցած մասին ճրգ. տողին «տեղաւորուել» բառը պիտի ըլլայ «գեղադարուել»:

ՏՕՒՔ. Ա. Յ. ՔԵՐԷՍՊԷՃԵԱՆ

Իր գլինիքը Շարս գլոս-Պէյէ փոխադրած լինելով ի Տահէր, Շարս Պիրքէթ-էլ-Բաթլը, ֆրէրներու վարժարանին գիմնաց, կը ծանուցանէ իր արդոյ յաճախորդաց որ յետ այսու իր խնամոց պէտք ունեցողները հաճին գիմնել վերոյիշեալ տեղն ուր կը գտնուի կէս օրէ առաջ ժամը 9-11 և կէս օրէ յետայ 3-5:

ՀԱՅՎԱԿԱՆ ՍՐՃԱՐԱՆ

«ԿՌԱՆ ՔԱՅԷ ՇԻՇԱ»

Եղպէթիյէ, Սրբնախտ պատի դէմ, Տիար Գոտնիկ Սիրուսեանի անփոփանդութիւնը եղող սոյն հաստատութիւն՝ որ Իսթիքի ամենէն գեղատեսիլ եւ ամենէն օգտուն գիրքը կը գրաւէ, ոչ միայն միջազգային այլ նոյն իսկ հայկական ժամագրաւոյր մը հանդիսացած է:

Սպասարկութեան մասին ցոյց տրուած փոյթն, ըմպելիաց մաքրութեան համար տարուած խնամքն ու գինեկոտ չափաւորութիւնը ուրիշ ո՛չ մէկ տեղ կարելի է տեսնել: Հոն ամեն ճաշիկ իր գահացումը կրնայ գտնել:

Օտար լեզուաւ լրագրաց հետ կը գտնուին հայերէն ամեն թերթիկը:

ԿՌԱՆ ՔԱՅԷ ՇԻՇԱ հասցեով կկամ նամակներն եւ աւանդներն անմիջապէս կը յանձնուին իրենց տէրերուն:

Վերջապէս միայն մէկ անգամ ոչցելողը կ'ընտրէ սոյն Սրճարանը ընել իր ամենօրեայ յաճախակոյրը:

ԿՌԱՆ ՔԱՅԷ ՇԻՇԱ
Եղպէթիյէ, Սրբնախտ պատի դէմ

ՄԹԱՌ ԼԱՅՓ

ԼՈՒՏՈՒՆ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1843

Բացարձակ ապահովութիւն . — Չափաւոր ապահովագրի . — Ապահովագրի հնութեան համաձայն շահու առաւելութիւն . — Իրաւանց պահպանութիւն՝ ապահովագրի վրձարմանց յապաղումի պահուն . — Չափող պարագաներու մէջ անիջական հաշուեյարգարութիւն . — Ծախու բաժանում ամեն Հինի՛՛ ՏԱՐԻՆ մէկ անգամ :

Ս . ԼԵՕՆԱՐ

Ընդհանուր ներկայացուցիչ եգիպտոսի

ԲԱՐՈՒՅԻ ԸՆՏԻՐ ԱՆՈՒԻ

Աւելին՝ ք մինչև ցարդ հայ մը որ գիտնար մտածել թէ՛ անուին ալ մեծաքանակ սպառում կ'ունենայ եւ կրնայ կարեւոր շահ արտադրել : Առեւտուրի այդ ապարդէզն ալ օտարներուն թողուած էր : Տիար Յակոբ Վարդանեան (Սանտեանի քեռորդի) այժմ ամենաբնախոր անուին վաճառականութեամբ կ'զբաղի եւ մրցում բացած է օտարներուն դէմ : Գիմեցէ՛ք իր միջնորդը Սուգ-Խուտար թիւ 17 եւ 18 : Անխորդախ կշիռ եւ չափաւոր գին :

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Գ . ԵՒ Յ . ՊԵՇԻՐԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐԻ Պազար-Մուրուր թիւ 39

Կ'ուզէ՞ք ունենալ հմուտ վարպետի ձեռքէ ելած , ֆրանսական նորաձեւութեանց համապատասխանող , օտքերը կոշտերու ցաւերէն ազատ պահող եւ դիմացկուն կօշիկներ : Գիմեցէ՛ք ի Պազար-Մուրուր թիւ 39 խանութիւն մէջ հաստատուած Պէշիրեան եղբարց , որոնց գործածած ապրանքներու տուկունութիւնն եւ ձեւերու մասին ունեցած հոգածութիւնը ամեն տարակույսէ վեր է : Պէշիրեան եղբարք իրենց յաճախորդաց ըրած յանձնարարութիւնները փութով եւ մեծ խնամով կը պատրաստեն : Բաւ է միայն մէկ անգամ գիմել իրենց . ապահովապէս մնայուն յաճախորդ պիտի լինիք :

Table with 6 columns: Year, and five numerical columns. Header: ՀՐԷԻՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐՍԱՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻՐԱԿԻ 14 ՅՈՒԼԻՍ 1901

Table with 6 columns: Year, and five numerical columns. Header: ՀՅԵՎԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԻՐԱԿԻ 14 ՅՈՒԼԻՍ 1901

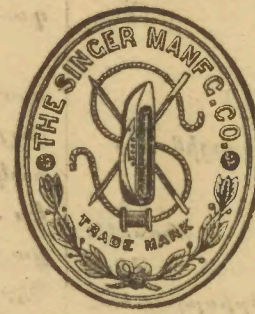
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե . ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

Ս Ի Ն Կ Ե Ր

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ԻՐԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅԻՉ Ժ . ՆԱՅՏԼԵՆԿԻՐ

Պատրի փողոց . Խաղնէտալի սեփականութիւն , Պրիսթլի Սթրիթ ճիշդ գիւնաց , Գաթէ Տը Լա Պուրսի կից : Հին եւ նոր ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈՒՆՐ ԳԱՂԱԲԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500-ՄՐԱՄԱՃԻԴԵՐ ՈՒՆԻ Աշխարհի ամենէն լուսագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԵՐ ներքն են եւ ասոնցմէ մինչև ցարդ 17,000,000 ծախուած է :

400 է աւելի վիսայիսկներով եւ մեծայնեւրով վարձատրուած , Երաշխատեալ մեքենաներ , ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արտեսանակցիսի մէջ ասացած է : ՀԱԳԹԱՅԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻՐԻՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԵԱՑ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ե . Բ . ԵՏԻՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ , ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԵՐ ի յասկանչիմ : ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

Չրի գասեր եւ նորոգութիւններ , ՍԻՆԿԵՐ մեքենայից համար , յաճախորդաց տուններուն մէջ : Վճարմանց Գիւրու թիւն Փոխանակութիւնն ինմեքենայից եւ նորոգութիւն ամեն կաշի Մեքենայից

ՏՀԻ ՄԻՉՈՒԱԼ ԼԱՅՑ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԵ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԳՐԱՄԱԳՆՈՒԻ 1 ՄԻԼԵԱՐ 563 ՄԻԼՈՆ Ապահովագրեալներուն կը բաժնէ ամենէն աւելի շահարաժիմները : Ապահովագրեալներուն արդէն վճարած է կամ ի նպաստ իրենց գումարած է 3 ՄԻԼԵԱՐ 480 ՄԻԼՈՆ՝ որ գրեթէ աշխարհի ուրիշ սրե է ընկերութենէ մէկ միլեար աւելի է : ԳԷՈՐԳ ԵԿԱԻՕՑ ներկայացուցիչ ի Գաթէ

ԳԱՌԼՕ Մ - ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻՔ ՕՔԷԼ ՄՕՆՖԵՐԱԹՕ ԱՂԵՔԱՆԴՐԻԱ

Պատիւ ունինք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ վերջերս հաստատուած ըլլալով հրապարակաւ , կ'ընդունինք եւ կ'ստանձնենք ամեն տեսակ եւ ամեն ազգի ապրանց յանձնարարութիւնք , ինչպէս ժամացոյցի , գոհարեղինաց , արեւելեան եւ եւրոպական զանազան տեսակ գունաւոր եւ ձերմակ քարերու , Գոյովարական ֆոնօկրաֆներու , ինչպէս նաեւ գրուած եւ անգիր խողովակներու — գովան — (մեծաքանակ) . եւրոպական նորաձեւ կողովակներու եւ հոսեղենաց : Մասնաւորապէս համաձայնած լինելով Պօլտոյ Անտէլիպ (Մարաիբու Պէյլէրեան) տան հետ , որուն ապրանքները մեծ գնահատման արժանացած են նոյն իսկ եւրոպական հրապարակաց վրայ , միշտ ի միջեր ունինք յիշեալ հանրածանօթ տան ամեն տեսակ ապրանքները . ինչպէս Re-producteur Andelib (ֆոնօկրաֆի անեղ) որ անմրցելի է հրապարակին վրայ , եւ Գոլովարական ֆոնօկրաֆներու ներկայացուցիչ Մ . Պաասէօսի սքանչազման առարկայն եղած է : Մեր արտադրութեան տակ ունինք Անտէլիպի գործարանին զանազան նուագներն . ինչպէս Մանսոյի , Բալոն , Ուք եւն . եւ ֆոնօկրաֆի համար առճկոսկան եղանակներու վրայ չափուած հին եւ նոր վարպետ երգողներու ընտիր Գովալներ : Կ'ստանձնենք կատարել Մարաիբու ամեն տեսակ գործողութիւնք փութով եւ չափաւոր փոխարինութեամբ : Կը գանձենք զանազան երկիրներու փոխանակ սղրեր : Բաց աստի ընկերութիւնն Լոնտոնի , Պօլտոյ , Գաթէի , Մոֆայի եւ Երուսաղէմի մէջ թըղթակիցներ ունենալով , կ'ստանձնէ այդ տեղերուն համար ամեն տեսակ ներածում եւ արտածում : Մեր հասցէն է CARLO M. BASMAJIAN et Cie . Okelle Monferrato Alexandrie